

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 23.12.1964, sp. zn. 11 Tz 70/64, ECLI:CZ:NS:1964:11.TZ.70.1964.1

Číslo: 11/1965

Právní věta: Upuštění od potrestání s uložením ochranného léčení (§ 72 tr. zák.) podle první věty § 25 tr. zák. je podle druhé věty tohoto ustanovení vyloučeno jen tehdy, přivodí-li si pachatel stav zmenšené přičetnosti požitím alkoholického nápoje. Jestliže stav zmenšené přičetnosti vyvěral z duševní choroby pachatele, pak lze postupovat podle první věty cit. ustanovení i tehdy, požil-li pachatel před činem alkoholický nápoj, avšak tato skutečnost nebyla rozhodující příčinou jeho zmenšené přičetnosti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 23.12.1964

Spisová značka: 11 Tz 70/64

Číslo rozhodnutí: 11

Číslo sešitu: 1-3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Přičetnost zmenšená, Upuštění od potrestání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 24

§ 25

§ 72

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 11/1965 sb. rozh.

Upuštění od potrestání s uložením ochranného léčení (§ 72 tr. zák.) podle první věty § 25 tr. zák. je podle druhé věty tohoto ustanovení vyloučeno jen tehdy, přivodí-li si pachatel stav zmenšené přičetnosti požitím alkoholického nápoje.

Jestliže stav zmenšené přičetnosti vyvěral z duševní choroby pachatele, pak lze postupovat podle první věty cit. ustanovení i tehdy, požil-li pachatel před činem alkoholický nápoj, avšak tato skutečnost nebyla rozhodující příčinou jeho zmenšené přičetnosti.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. prosince 1964 - [11 Tz 70/64.](#))

Rozsudkem obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 6. 6. 1963 sp. zn. 2 T 66/63 byl obviněný N. uznán vinným trestnými činy útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 a hanobení republiky a jejího

představitele podle § 103 tr. zák. a byl odsouzen k trestu odnětí svobody s uložením ochranného léčení podle § 72 tr. zák.

K odvolání obviněného byl rozsudkem městského soudu v Praze ze dne

11. 7. 1963 sp. zn. 2 To 351/63 zrušen výrok o ochranném léčení, jinak napadený rozsudek zůstal nedotčen.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona zrušil rozsudek městského soudu, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo a shledal, že byl porušen zákon.

Skutková zjištění trestné činnosti obviněného jsou správná a právní posouzení je ve shodě se zákonem.

Městský soud však pochybil, když při rozhodování o trestu nepřihlédl k ustanovení § 25 tr. zák.

Znalci lékaři ve svém posudku o duševním zdraví obviněného uvedli závažné okolnosti:

1. Obviněný je psychopatickou osobností paranoidní a kverulatořní, asociální a těžko ovladatelnou. Je návykovým pijákem alkoholu. V posledním roce nabývá pak jeho paranoidita až charakteru bludu.

2. Značná vztahovačnost obviněného, až jeho téměř bludné přesvědčení, že mu bylo ukřivděno a že mu je soustavně ubližováno, ovlivňují do značné míry jeho jednání. Vzhledem pak ke svým defektivním povahovým vlastnostem, jako explosivité a těžké ovladatelnosti, mohl své jednání jen velmi nesnadno ovládat a stejně tak rozpoznat jeho společenskou nebezpečnost.

3. Znalci vyslovili názor, že i kdyby obviněný v době činu nebyl pod vlivem alkoholu, že by na základě chorobných změn jen těžko ovládal své jednání a že ne zcela chápal jeho společenskou nebezpečnost. Znalci v závěru uvedli, že při pobytu na svobodě při pouhém pokračování ve vyšetřování jeho trestného činu bude se zvyšovat jeho vztahovačnost a kverulantství. Považovali za vhodné doporučit ochranné léčení a u hlavního líčení stvrdili tento rozsudek s tím, že u obviněného bude třeba provést kompletní psychiatrické léčení. Za tím účelem navrhovali vyslovit ochranné léčení.

Rozsudek obvodního soudu ve zdůvodnění poukazuje na ustanovení § 31 tr. zák., ovšem nehodnotí zjištěný duševní stav obviněného z hlediska § 25 tr. zák., kde je uvedeno, že soud může upustit od potrestání i tehdy (tedy nejenom za podmínek ustanovení § 24 tr. zák.), jestliže pachatel spáchal trestný čin ve stavu zmenšené přičetnosti a soud má za to, že ochranné léčení, které zároveň ukládá, zajistí nápravu pachatele a ochranu společnosti lépe než trest. Ve druhé větě pak toto ustanovení stanoví, že nelze použít § 25 větu prvou tr. zák. tehdy, jestliže pachatel byť i z nedbalosti sám si přivodil stav zmenšené přičetnosti požitím alkoholu. V daném případě bylo zjištěno, že obviněný v době, kdy trestné činy podle § 156 odst. 2, § 103 tr. zák. spáchal, byl podnapilý. Tuto okolnost však soudy chybně hodnotily jako prvořadou okolnost, která ovlivnila jeho závadné jednání a teprve na druhém místě hodnotily jeho duševní zdraví, ač podle lékařů znalců bylo tomu opačně, neboť trestný čin obviněného vyvěral především z jeho choroby, která zapříčinila sníženou přičetnost.

Při posouzení, zda ochranné léčení se projeví účinněji než trest, je třeba vycházet z povahy duševní poruchy, z jejího vlivu na spáchání trestného činu a možnosti ovlivnit ji léčebnými zákroky. Je-li

duševní porucha takové povahy, že jí výkonem trestu nelze ovlivnit a že podstatnou měrou ovlivňuje chování obviněného, je na místě se domnívat, že pachatel i po výkonu trestu v konfliktní situaci se dopustí stejného nebo podobného trestného činu a že tedy účel trestu může být v tomto případě splněn uložením ochranného léčení jak v zájmu nápravy obviněného, tak i ochrany společnosti.

Protože však městský soud tento postup podle § 25 tr. zák. vůbec neuvážil, porušil zákon v ustanovení § 25 tr. zák.